

Kertomus

Kaarisalmen (Latat. Musee 9751) löytöpaikalta
 vuonna 1860 löydettyästä Hiittisten pitäjän
 Karhineen kylässä Myllymäellä lok. 1915.
 Kirjoittanut Aarne Ruopala.

Kertomuksen kanto
 Hartan ja 4v alkuosa.

Kertomus

Kaarialojen (Satak. M. 9751) löytöpaikasta yu-
nä kockairauksista Huittisten piilä-
jäsi Karhiniemen kylässä Myllymäen.
(Kertomukseen kuuluu 4 valokuvaa, 4 karttaa ja
H. M. I. 6945: 7-9).

Kes. 1915 saapui Satakunnan Museon Po-
riin keräilijä A. Wästerin kautta Kaunis-
^{prussinen} (Kaarialojen) tyyppiä, jonka funnusmerkkinä
on lapionterän muotoinen jalka-
levy (Hackman J. 3:5) ja joka kro-
nologisesti lienee ajoitettu n.
400-500-luvulle. Kr. Sen oli löytä-
nyt talon tyttö Janni Paarola Kar-
hiniemen kylän Uutolan talon
maalla olevan Myllymäen lä-
htäköpasta (v. 1913) Huittisten pi-
iläjässä. Alkijöittänyt sai
Kes. 1915 tehtäväkseen käydä löy-
töpaikkaa tarkastamassa.

Karhiniemen kylä sijait-
see n. 14 km Kaavatsan rautatie asemat-
ta kaakkoon Kokemäenjoen pohjoispuo-
lolla joen muodostamassa niemellä.
Kokemäenjoen virtaa ^{länneen} Reutavedestä Ty-
väällä lähdettyään lounaaseen, peikkoin
melkein etelään ja lopuksi Huittisissa etelä-
kaakkoon, kunnes vähää ennen Lomaa.

6/5.

joen suuta äkkiä kääntyy luoteeseen, ² näin muodostuneen, Muttan niemessä sijaitsee puheenalainen kylä. Myllymäki sijaitsee kylän lounaispuolella* tai oikeammin saaren, sijaitsee kylän maan koillis- ja itärinteillä. Mäen keskiosa ja kaakkois-
pää ^(varsinainen Myllymäki) (on moreenidoria, luoteispää ^{1:n. s. Myllykallio} paljasta kalliota. Mäki on loivarintainen ja verraten matala, Myllymäki n. 18 m, Myllykallio n. 17 m. Kakemäenjoen suvannosta Karhinniemen itäpuolella Muttolan talon kohdalla. Siitä huolimatta on siltä laaja näköala Keikyäne, Huitristen kirkolle ja Lauttakylään sekä länteen päin. Kakemäen joki on lähinnä (vajaan 1/2 km.) itäkoillisessa, mäen länsipuolella jää sen ja Kakemäenjoen väliin laaja, osittain viljelty suoma. Mäellä on useampia aittoja y. m. rakennuksia, samoin useampia hiitakuoppia, ja on se jaettu kylän eri talojen kesken.

Satak. Museon luettelossa olevat saajien löytökierot osottautuivat oikeiksi. Tässä oli löydetty keskimmäisestä mäen kaakkoispäästä, olevista hiitakuopista, joka melkein kokonaan on Vuuron eli Muttolan satilasvirika Falon maalla. Esine oli tavattu hiitakuopan pohjasta, ^(ks. kartta ja valokuva) (mihin se arvatenkin oli vyörynyt ylempään reunasta. Hiitakuopan reunassa si kiintouksen saattanut enää Vuonata mitään hau-
^{jälkeä} Fauter, tai muita kulttuurimerkkejä, joi-
tenka ne, jos niitä on ollut, ovat eittämättä
hiedan arossa hävitä. Sen sijaan oli mäellä

* Ja Kauratsosta Lauttakylään vievän maantien oikealla, s. o. lounaispuolella.

yhä ja toista muuta, mikä aluksi saattoi epäilemään sitä esihistoriallisesti kal-
mistopaikaksi. Siellä oli useampia
epäselviä, milloin suorakaitesta muotoa
havaittavia, milloin pyöreäkuja ^{tai} ja
soikeita kivipanoksia, jotka tosin u-
peimmille olivat vajavaisia. Mutta kun
maetta kerrattiin ajetun runsaasti ki-
viä rakennustöihin, arvelin ^(vähingoittomiksi) siellä ^{Saaran-}
laidan kivikakausotiksi, kuin Kayän,
Pernion Lupaajan ja Tenholan Bonasin
neliskulmaiset kivistatomukset. Pui-
koin näkyi taas piinaalle ikäänkuin
tihedäntä kiveystä, jota saattoi pi-
tää palttakalmiston merkkein. Lupaajan
man näköisillä paikoilla suoritti kaimas
muoti väkääisiä koekaiavauksia, jotka kui-
tenkin, lauantakoon se kosta, jäivät aivan
tuloksettomiksi.

Koekaiavausalue a.

Nähellä sen kietakuopan, josta Salbi löytyi,
yläreunua Myllymäen melkein pä korkein-
malla kaudella. Paikalla näkyi tihedäntä
kiveystä (pieniä kiviä), ikäänkuin osa
pyöreäkuja kehää. Kaivettiin $7\frac{1}{2}$ m²,
jolloin Turpeen alta tuli esiin yhä useam-
pia kiviä, joten kiveys sai kartasta 2
näkyvän muodon. Ainoa löytö oli pieni
pala skandinaavista puita (6945: 7); mitään
muuta mainittavaa ei ilmuaantunut. Humun-
kerrakseen ja kivien alta tuli esiin kaskemet
Toman värinen sora (ks. kartta 2 ja valokuva)

Koekaiavausalue b.

Edellisestä länteen a. pari kilometriä on,
yhä edelleen Myllymäen laella. Paikalla

oli viisi isoa kiveä sellaisessa järjes-
tyksessä, että saattoi epäillä siinä alleen
aikanaan suorakaiteisen kivikela-
haudan, jonka kehältä osa kiviä oli si-
naldollisesti viety rakennusaineksi.
Kehän sisustata kaivautui noimmun
osan, mutta taloksetta. Humuskerroksen
alta tuli heti korkeamaton sora (ks. karttaa 3).

Koekäivänsäluo c.

sijaitsee edellisestä n. 17m luoteeseen
lähellä Myllykalliota. Paikalla oli
pitkulainen, epä säännöllinen kivikela^(n. 3 x 2m),
jonka sisustan tullen kokonaan. Kehän
sisustana ja sen ulkopuolellakin oli lä-
hinna pintaa vaivautainen ruoka-
multakerros, josta löytyi joitainattomia
luupaloja ja jakunen palanutkei luumu-
ru, siianhaupaita, porselinikappaleita,
aivan uusia saviratiinipaloja, teutaas-
sa tektyji ja akseellisia, veutanaulo-
ja, rautainen riisa y. m. s. (osa esineistä
olettiin tullen, H. M. I. 6945: 8). Syvennävä
alkoi ruskea hieta. Mitään merkkejä, jot-
ka olisivat osoittaneet, että oli kyyrymp-
kessa esihistoriallinen hautapaikka tulin
muu kiinteä muinaisjäännös, ei tavattu. Löy-
döt olivat pääasiassa aivan uusia
asutusjätteitä (ks. karttaa ja valokuvaa).

Koekäivänsäluo d.

edellisestä luoteeseen n. 17m aivan Myl-
lykallion juurella. Poikkeuksellisesti^{kehä}
keskeistä kuopalla. Sisustassa oli ruoka-
multaa, josta löytyi tulinikappaleita,
syvennävä alkoi ruskea hieta. Mitään
muuta ei ilmeisesti löytynyt.

Luter. edellä jo mainittiin, oli Myllymäen
samalaisia kivitalonmuksia kuin b-d
useampiakin. Kartalle on merkitty
ainoastaan ne, joita Fulkittiin ja
joilla samaa olivat selviimmät.

Koekaijausalue
verrat. lähellä alueita a ja b, edellis-
tä jaks. suoraan pöytäiseen mäen, Koillis-
rinteellä Höyseyän puutarhan yläpuo-
lella. Täällä näkyi niitakuopan reunassa
Erään isokkon (kukonnan piinaan alla ole-
van) kiven ympärillä pöystä palomaa-
ta. Paikalta löytyi joitakin isokkijä kivi-
kappaleita, m. m. yksi, joka näyttää lieman-
muodostelunutta (6945:9). Lienee heikko
kiirikautista asutusjätettä.

Eräänä mäen ^{etelä}rinteellä lähel-
lä Höyseyän Falon lutoa (ks. karttaa)
olevassa pienessä niitakuopassa suo-
masin paksun kerrallisen maata, hii-
lensekasta maata. Mitään ^{muuta} kulttuurimerk-
kejiä ei tässä kuitenkaan nähtynyt.

Myllymäeltä ei siis löytynyt mitään
merkkejä esihistoriallisista kauduksista.
Mahdollistahan on kuitenkin, että eu osu-
mit koekaijausalueisiin oikeaan kohtaan.
Luultavinta on ^{sen tähden} kuitenkin, että maalla olevat
epäselvät kiirikat ovat - ellei luonnontyölä-
sillä alleitten aittojen, Torppien talin myllyjen
jäljiltä - varsinkin myllyön allut pöyän maalla,
joka on saanut niistä nimensäkin - ja että sal-
kea on pidettävä tilapäisenä irtolöytönä.

Paikalla kävin 25-27 p. elok. 1915
Arne Europæus.

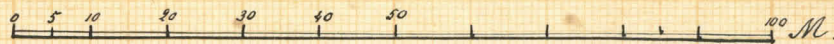
Kartta 1-

Myllymäki Huittisten pitäjän
Karhiniemen kylässä.

A: Soljen (Satak. Museo 9751) löytöpaikka.

a-e: Koekairaus-kohtia.

Siniset n:rot: Korkeusmittoja (laskettuina
Kokemaänjoen suvannosta Untolan
talon kohdalla sen itäpuolella.)

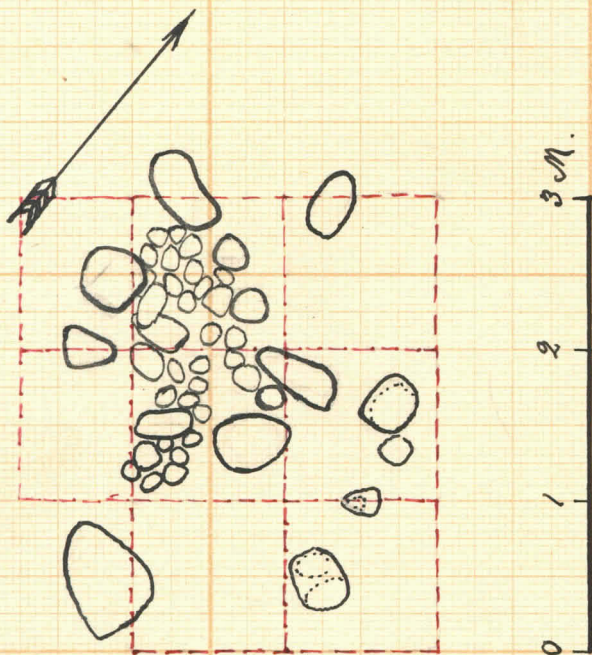
A. Es. 1915.

Kartta 2.

Huittinen, Karhi-
niemi. Kaivaus-
paikka, A.

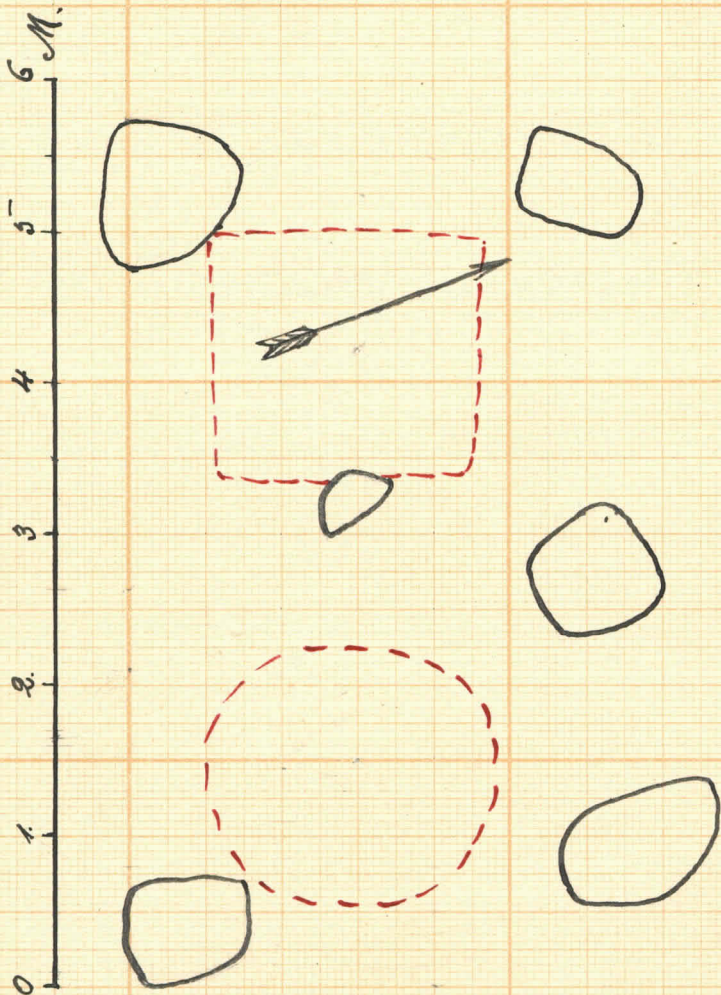
Ars. 1915.

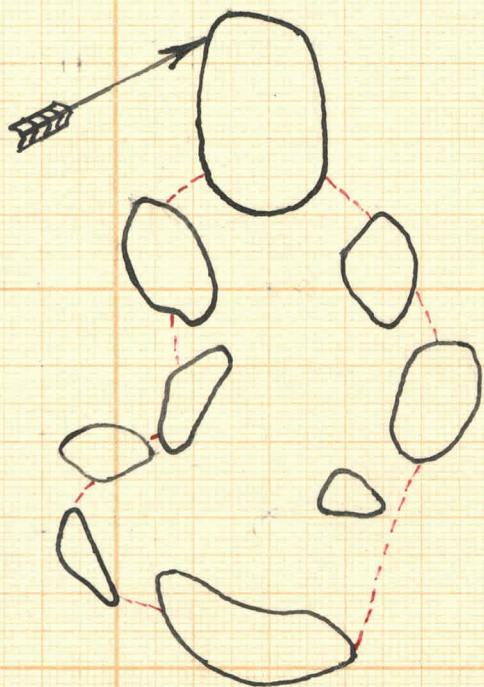

Kartta 3.
Huittinen, Karhi-
niemi. Kaivaus-
paikka b.

Ars. 1915.

Kartta 4.
Huittinen. Karhi-
niemi. Kaivaus-
luet. N:o. 1915.

Myllysuäki

Luittisten pitäjän Karhineen
Kylässä (Kaaruseljen Latat. Mus. 9751
Löytöpaikka).

N:o. 1915.

Huom! Sodanajan lehti!

Myllymäki (oikealla) ja Myllykallio ^{lev 4439}
 (vasemmalla) lounasta, alangoita kat-
 sattuina. / Vrt. karttaan: oikealla äärimmäisenä
 Paavolan riikky, m. ulkorakennuksia ja Höyrysyn
 Suuli, mäen päällä Ison Raution aitta j. m. e. Etualalla
 oleva aita on Kuukkisen ja Höyrysyn talojen välinen.
 Punanen muovi viittaa saljen löytökohtaan.

Saljen Patok. M. 9751 löytökohdasta ^{lev 4440}
 (A, löytöpaikka on löytöpaikalla) kaakosta päin
 kuvattuna.

lev. 4441.

Koekäiväusalue a, Koillisesta
 kuvattuna, paikalla olevaa (epäselvää)
 kivestä ei kuvassa erota. (vrt. karttaan 2).

lev. 4442

Koekäiväusalue c kaakosta
 kuvattuna. Paikalla on jätikkäs, epä-
 säännöllinen kivitalomus (vrt. karttaan 4)